له دارته‌مه‌وه بو دوزه‌خ

حه‌مه سه‌عید حه‌سه‌ن

شیعریش وه ک ئایین له گه ل زانستدا ناکوکه، به لام شیعر وه ک ئایین وه لامی پی نیه، پرسیار ده ورووژینی. ئایینیش وه ک شیعر قسه له ته ک هه ست و سوزدا ده کا، نه ک له گه ل عه قلدا. ئایین و شیعر زاده ی خه‌یالن، بویه له روانگه ی لوجیکه سه رنجیان نادری.

شیعر ده شی ره نگدانه وه ی نامویی ئینسان بی، وه لی ئایین ئینسان له خوی نامو ده کا، ئاخر ئایین کاری ده کا مروف کروکی خوی به خوا ببه خشی. گه لی جار ئایدولوژیایش هه مان رول وازی ده کا. که م نین ئه وانه ی بروایان به ئایین نیه، که چی کویله ی ئایدولوژیان. لای ئه وانه سه روک جیی خوا ده گریته وه.

ئایدولوژیا کوسپه له به‌رده‌م په‌ره‌سه‌ندنی ژیاندا، ئایین کوسپیکی دژوارتره. لای ئیمه لایه نگرانی ده سه لاتی ئیسلام ئه وه نده درنده ن، خه لک رژیمه سه رکوتگه ره کانی له وان پی باشتره. به گویره ی ده‌قی قورئان خوا محه مه دی بو ئه وه ناردووه ریگای راست نیشانی ئه و خه لکه بدا، نه ک فه رمانره واییان بکا.

ئه‌وه‌ی ره‌خنه‌ی له ئاسمان نه‌بی، له زه‌مینیشی نیه؛ له ئایینی نه‌بی، له یاسایشی نیه؛ له شه ریعه تی نه بی، له سیاسه تیشی نیه. ئایین که ده بیته ئایدولوژیا و چاو ده بریته ده سه لات، ئیدی دژایه تیکردنی ده بیته کاریکی پیویست، ئه گه ر نا وه کو تاک، هه ر که سی کام ئایین هه لده بژیری و کورنووش بو کام خوا ده با، خوی سه ربه‌سته.

ئه گه ر دژی ده سه لاتی ئیسلام کاری مه زن ئه نجام نه دری، نه ریتی مردووه کان هه ر باری دژواری سه رشانی زیندووه کان ده بی. چونکه له کومه لگای ئیسلامدا شتیک نیه ناوی سکاندال (ریسوایی) بی، شه ریعه ت ده توانی دزیک بینی و بیکا به قازی. ئیستا که ره وته ئیسلامیه کانی کوردستان درنده ترن له جاراتن، ئه وه نیشانه ی لاوازییانه نه ک به هیزی، ئاخر فوکو گوته نی: "ده سه لات تا لاواز بی، خوی به هیزتر نیشان ده دا".

"ژن له سایه ی ئیسلامدا پیش سه فه ری بو گورستان له دارته رمدا ده ژی". له روانگه ی ئیسلامه وه ژن کویله ی پیاوه، بویه ده بی هه میشه بی چه ندوچوون گویرایه لی میردی بی. ئاخر ماره برین جوریکه له کویلایه تی، وه لی ئه و پیاوه ی گویرایه لی ژنه که ی بی، به ئاگری دوزه خ ده سووتی و هه ر کومه لیکیش ژن ریبه ری بی، سه رکه وتنی مه حاله. بویه به پیچه وانه ی خواستی ژنه وه ره وتارکردن، مایه ی پیپت و فه ره.

مه حه مه د هه میشه له خوا ده پارایه وه، له به لای ژن و ئه شکه نجه ی گور بیپاریزی و پیی وابوو به دترین به لا له دوای خویه وه به جی بمینی، ژنه. ئیمامی غه زالی وای بو ده چوو، وه ک چون له ناو سه د قه له ره شدا، قه لیکی سک سپی هه یه، هه روایش له ناو سه د ژندا، ژنیکی چاک هه یه و ده یگوت: مه گه ر ته نیا گور خه وشه کانی ژن داپوشی. لای ئه‌م ژن ته‌نیا بو دامرکاندنه‌وه‌ی ئاره‌زووه‌کانی پیاو له دایک بووه، بویه ئه و کاتانه ی که "خوینیشی شه پول ده دا" پیویسته ئاماده بیت، به ده ست و په نجه کانی ماری ئالوشی میرده که ی خپ بکات.

عه باس ی کوری ئه حنه ف ده لی:

"و ما الناس الا العاشقون ذوو الهوى \ لا خي في من لا يحب و يعشق (١)

که چی به لای محه‌مه‌ده‌وه "که دژی المواقعه بوو، پیش الملاعبه و که عایشه‌ی ماچ ده‌کرد، زمانیشی ده مژی".

وردبوونه وه ی پیاو له جوانی ژن، تیریکه له تیره کانی ئیبلیس و که ژن و پیاویک له شوینی دوو به دوو پیکه وه ده بن، هه میشه شه یتانیان له گه لدایه.

ئه گه رچی ئه وی دلداری نه کردبی، ژیانی له کیس چووه، که چی له تیروانینی ئیسلامه وه ئافره ت مافی دلداری کردنی نیه، وه لی پیاو ده توانی چوار ژن ماره بکا، "ریکه وتووه محه مه د هاوزه مان یازده ژنی هه بووبی"

جیی سه رنجه له و سووره ته یشدا که ناوی ژنانه، خوا رووی ده می هه ر له پیاوه. دیاره ژن زور له وه که متره که خوای مه زن راسته وخو ئاموژگاری بکات!

محه‌مه‌د "زه‌ید"ی زرپ و زیندووی ناچار کرد، زه‌ینه‌ب ته‌لاق بدات و خوی ماره‌ی کرد، که چی به گویره ی ده قی

قورئان، کەس بوی نەبوو یەکی لە ژنە زور و زەبەندەکانی ئەو دوای مردنیشی بخوازی: "و ما کان لکم ان توذوا رسول الله و لا ان تنکحوا ازواجه من بعده."

محەمەد بیجگە لە دەرزەنی ژن، لانی کەم دوو کەنیزەکیشی هەبووە: ماریا و ریحانە، کە نەک هە ر لە تە کیاندا دە نوست، بە لکو کوریکیش کە ناوی نا ئیبراهیم و هە ر بە مندالی مرد، بە رهە می پیوە ندیی نیوانی خوی و ماریا بوو.

محە مە د ئە گە رچی زور حە زی لە ژن بووە، کە چی گوتوویە تی: "سە رنجی بە هشتمدا، زوربە ی خە لکە کە ی هە ژاران بوون. سە رنجی دوزە خمدا، زوربە ی خە لکە کە ی ژنان بوون."

"... یخرج من بطونها شراب... فیه شفاء للناس... _ النحل ٦٩_" شە راب لە و ئایە تە دا: هە نگوینە، بە لام لیکدانە وە ی دیکە یش هە لدە گری و دە قە پیروزە کان بە گشتی، بە چە ندین شیوە ی جیاواز لیکدە درینە وە. ئاخر دە ق تە نیا یە ک مانای دیاریکراوی نیە، تا تە نیا یە ک لیکدانە وە یشی هە بی. ئە دونیس گوتە نی: "قورئان تژییە لە پە خشانە شیعر" یە کی لە خە سلە تە کانی ئە و دە قانە یش کە بە زمانیکی بالا دە نووسرین، ئە وە یە، دە شی خراپ لییان حالی ببین.

پەراویزەکان:

١_ الجنس عندالعرب، ص ١٣، ج ١، منشورات الجمل ١٩٩١، کولن، المانیا

سە رچاوە کانی دیکە:

١_ الحریم السیاسی النبی و النساء، فاطمه المرنیسی ط ٢، دار الحصاد ١٩٩٣، دمشق

٢_ الجنس کهندسه اجتماعیه، فاطمه المرنیسی ط ٢، نشر الفنک ١٩٩٦، الدار البیضاء

٣_ الحب فی حضارتنا الاسلامیه، فاطمه المرنیسی ط ١، الدار العالمیه للنشر ١٩٨٤، بیروت.

***